

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2007. május 3.*

A C-386/05. sz. ügyben,

az EK 68. cikk és az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Gerichtshof (Ausztria) a Bírósághoz 2005. október 24-én érkezett, 2005. szeptember 28-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Color Drack GmbH**

és

a **Lexx International Vertriebs GmbH**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: K. Lenaerts (előadó) tanácselnök, Juhász E., R. Silva de Lapuerta, és G. Arestis és T. von Danwitz bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: Y. Bot,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. november 23-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Lexx International Vertriebs GmbH képviselőjében H. Weben Rechtsanwalt,
- a német kormány képviselőjében A. Dittrich és M. Lumma, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőjében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: W. Ferrante avvocato dello Stato,
- az Egyesült Királyság kormánya képviselőjében S. Nwaokolo, meghatalmazotti minőségben, segítője: A. Henshaw barrister,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében A.-M. Rouchaud-Joët és W. Bogensberger, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2007. február 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) 5. cikke 1. pontja b) alpontja első franciabekezdésének értelmezésére vonatkozik.

A 44/2001 rendelet

- 2 A 44/2001 rendelet második preambulumbekendése értelmében „[a] polgári és kereskedelmi ügyekben az e rendelet hatálya alá tartozó tagállamok határozatainak gyors és egyszerű elismerése és végrehajtása céljából elengedhetetlenül szükségesek a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályok egységesítésére és az alaki követelmények egyszerűsítésére irányuló rendelkezések”.
- 3 A 44/2001 rendelet tizenegyedik preambulumbekendése értelmében „[a] joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg”.

4 A 44/2001 rendeletben foglalt joghatósági szabályok e rendelet II. fejezetében, a 2–31. cikkben kerülnek szabályozásra.

5 A 44/2001 rendelet II. fejezetének „Általános rendelkezések” címet viselő 1. szakasza alatt található 2. cikk (1) bekezdése értelmében:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

6 A 44/2001 rendelet ugyanazon 1. szakasza alatt található 3. cikk (1) bekezdése értelmében:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető.”

7 A 44/2001 rendelet II. fejezetének „Különös joghatóság” címet viselő 2. szakasza alatt található 5. cikke értelmében:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

- 1) a) ha az eljárás tárgya egy szerződés vagy egy szerződéses igény, akkor a kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;

- b) e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a kötelezettség teljesítésének helye:
  - ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani,

  - szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani;

- c) amennyiben a b) pont nem alkalmazható, az a) pontot kell alkalmazni;

[...]"

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 8 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a Color Drack GmbH (a továbbiakban: Color Drack) schwarzachi (Ausztria) székhelyű társaság és a Lexx International Vertriebs GmbH (a továbbiakban: Lexx) nürnbergi (Németország) székhelyű

társaság közötti jogvitában merült fel, amelynek tárgya egy ingó dolgok értékesítésére létrejött szerződés teljesítése, amelyben a Lexx vállalta, hogy a Color Drack több eladója részére Ausztriában – különösen a Color Drack székhelye vonzáskörzetében – árukat kézbesít, a Color Drack pedig vállalta az említett áruk ellenértékének megfizetését.

- 9 Az alapügyben szereplő jogvita elsősorban a Lexx-nek azon szerződéses kötelezettsége teljesítésének elmaradásával kapcsolatos, amelynek értelmében az el nem adott árukat a Lexx köteles visszavenni és vételárukat a Color Dracknak visszatéríteni.

- 10 A szerződés teljesítésének említett elmaradása miatt a Color Drack 2004. május 10-én a Bezirksgericht St Johann im Pongau (Ausztria) előtt megfizetés iránti keresetet indított a Lexx ellen, mivel annak székhelye tekintetében ez a bíróság illetékes. E bíróság a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdése alapján joghatósággal rendelkezőnek nyilvánította magát.

- 11 A Lexx által benyújtott fellebbezés alapján a Landesgericht Salzburg (Ausztria) megsemmisítette ezt az ítéletet, mivel az első fokon eljáró bíróság területileg nem volt illetékes. E másodfokú bíróság úgy vélte, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontja első franciabekezdésében előírt joghatósági ok valamennyi igény esetében az ingó dolgok értékesítésére irányuló szerződésből következik, és azt nem lehetséges a szállítási helyek alapján egyenként megállapítani.

- 12 A Color Drack által a Landesgericht Salzburg határozata ellen benyújtott fellebbezéssel kapcsolatban az Oberster Gerichtshof álláspontja szerint az első fokon eljáró osztrák bíróság joghatóságával kapcsolatos kérdés megoldásához a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontja első franciabekezdésének értelmezése szükséges.

- 13 Az Oberster Gerichtshof előadja, hogy ez a rendelkezés az ingó dolgok értékesítésére vonatkozó szerződésből következő igények mindegyikére egyetlen joghatóságot ír elő, és ugyanezen rendelkezés – amely különleges joghatósági szabályt ír elő – főszabály szerint megszorítóan értelmezendő. Mindezek alapján az Oberster Gerichtshof a keresettel ugyanezen rendelkezés alapján érintett elsőfokú bíróság joghatóságára kíváncsi, mivel jelen esetben az árukat nemcsak erre az illetékességi területre, hanem olyan helyekre is leszállították a tagállamban, ahol ez a bíróság az illetékes.
- 14 Az Oberster Gerichtshof tehát felfüggesztette eljárását, és az alábbi előzetes döntéshozatali kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [44/2001 rendelet] 5. cikke 1. pontjának b) alpontját, hogy amennyiben ingó dolgok valamely tagállamban székhellyel rendelkező eladója a megállapodás szerint leszállította valamely másik tagállamban székhellyel rendelkező vevő részére az árukat e másik tagállamon belül több különböző helyre, akkor az eladót a vevő a valamennyi (rész)szállítást érintő szerződéses igény tárgyában perelheti – adott esetben a felperes választása szerint – e (teljesítési) helyek egyikének bírósága előtt?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 15 Kérdésével az azt előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdése alkalmazható-e az ingó dolgok egy tagállamon belül több szállítási helyre történő értékesítése során, és adott esetben, ha a kereset valamennyi szállításra kiterjed, a felperes bármely szállítási hely szerint illetékes bíróság előtt indíthat-e az alperes ellen keresetet.

- 16 Előzetesen ki kell emelni, hogy az alábbi megállapítások egyedül arra az esetre vonatkoznak, amikor a szállítási helyek egyetlen tagállamban találhatóak, és semmiképpen sem vonatkoznak arra az esetre, amikor a több szállítási hely különböző tagállamokban található.
- 17 Először meg kell állapítani, hogy kizárólag a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontja első franciabekezdése alapján nem lehetséges a feltett kérdés megválaszolása, mivel annak szövege nem hivatkozik kifejezetten a kérdésben szereplő esetre.
- 18 Következésképpen a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdését az említett rendelet kidolgozása, célja és rendszere alapján kell értelmezni (lásd e tekintetben a C-103/05. sz., Reisch Montage ügyben 2006. július 13-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-6827. o.] 29. pontját, és a C-283/05. sz. ASML-ügyben 2006. december 14-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-12041. o.] 22. pontját).
- 19 E tekintetben a 44/2001 rendelet második és tizenegyedik preambulumbekzdéséből következik, hogy annak célja a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályoknak nagymértékben kiszámítható joghatósági szabályokkal történő egységesítése.
- 20 Ezzel kapcsolatban az említett rendelet célja a Közösségben székhellyel rendelkező személyek jogi védelmének megerősítése, lehetővé téve egyúttal a felperesnek, hogy könnyen azonosíthassa, mely bíróság előtt indíthat keresetet, illetve, hogy az alperes ésszerűen kiszámíthassa, mely bíróság előtt indítható ellene kereset (lásd a fent hivatkozott Reisch Montage ügyben hozott ítélet 24. és 25. pontját).

- 21 A 44/2001 rendeletben foglalt joghatósági szabályok az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróság joghatóságára vonatkoznak, amelyet a rendelet 2. cikke határoz meg, és a különös joghatóság szabályai egészítenek ki (lásd a fent hivatkozott Reisch Montage ügyben hozott ítélet 22. pontját).
- 22 Ennek megfelelően az alperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságát szerződések esetén a 44/2001 rendelet 5. cikkének 1. pontjában foglalt különleges joghatósági szabály egészíti ki. E – közelségre vonatkozó – szabályt a szerződés és az arról határozó bíróság közötti szoros kapcsolóelv megléte indokolja.
- 23 Az említett szabály alkalmazásával a felperes az eljárás tárgyát képező, teljesített vagy teljesítendő kötelezettség helye szerinti bíróság előtt is perelhető, mivel e bíróság vélelmezten szoros kapcsolatban áll a szerződéssel.
- 24 A joghatósági szabályok kiszámíthatóság céljából történő egységesítésének elsődleges célját a 44/2001 rendelet úgy kívánja megvalósítani, hogy önállóan határozza meg az ingó dolgok értékesítése esetén szükséges kapcsolóelvet.
- 25 A 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első albekezdése értelmében az eljárás tárgyát képező kötelezettség teljesítésének helye a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani.
- 26 A 44/2001 rendelettel kapcsolatban – a Lexx állításával ellentétben – a szerződésekre vonatkozó ezen különleges joghatósági szabály a szállítás helyét mint önálló kapcsolóelvet határozza meg, amely valamennyi, ingó dolgok értékesítéséről szóló szerződés alapján benyújtott keresetre vonatkozik, nem konkrétan a szállítási kötelezettség alapján benyújtottakra.

- 27 E fenti megállapítások alapján azt kell tehát eldönteni, hogy az ugyanazon tagállamon belül több szállítási helyszín esetén a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdése alkalmazható-e, illetve, hogy adott esetben, ha a kereset valamennyi szállítást érinti, a felperes az általa választott szállítási hely szerinti bíróság előtt perelheti-e az alperest.
- 28 Elsőként meg kell vizsgálni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdése ugyanúgy alkalmazandó-e egyetlen, illetve több szállítási hely esetén.
- 29 Ugyanis – tekintettel az illetékes bíróság és a kapcsolóelv egységes jellegére – a közösségi jogalkotónak nem volt szándékában általános jelleggel kizárni annak lehetőségét, hogy több bíróság is joghatósággal bírhat, sem azt, hogy az említett elv megléte több helyszínen is ellenőrizhető.
- 30 A 44/2001 rendelet – nemzetközi és a területi joghatóságot egyaránt meghatározó – 5. cikke (1) pontja b) alpontja első franciabekezdésének célja egységesíteni az joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályokat, és ebből következően a tagállamok belső szabályaira való hivatkozás nélkül közvetlenül meghatározni az joghatósággal rendelkező bíróságot.
- 31 Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a kérdésre – különösen, hogy a vizsgált rendelkezés alkalmazható-e egy tagállamon belüli több szállítási hely esetén – adandó igenlő válasz nem vonja kétségbe a 44/2001 rendeletben szereplő, a tagállami bíróságok nemzetközi joghatósági szabályai által elérni kívánt célt.
- 32 Egyrészt a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdésének ugyanazon tagállamon belüli több szállítási hely esetén való alkalmazhatósága összhangban van a rendelet által elérni kívánt kiszámíthatóság céljával.

- 33 Ugyanis ebben az esetben a szerződő felek könnyedén és ésszerűen előre láthatják, hogy jogvitájukkal mely tagállam mely bíróságához fordulhatnak.
- 34 Másrészt a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első francia-bekezdésének ugyanazon tagállamon belüli több szállítási hely esetén való alkalmazhatósága a szerződésekkel kapcsolatos különleges joghatósági szabályok indokolásául szolgáló közelség céljával is összhangban van.
- 35 Ugyanis az ugyanazon tagállamon belül található több szállítási hely esetén e közelség célja biztosított, amennyiben a vizsgált rendelkezés alkalmazásával minden esetben e tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal a jogvita eldöntésére.
- 36 Következésképpen a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdése az ugyanazon tagállamon belüli több szállítási hely esetén alkalmazható.
- 37 Ugyanakkor a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontja első francia-bekezdésének alkalmazhatóságából az alapügyben szereplő körülmények esetén nem szabad azt a következtetést levonni, hogy e rendelkezés szükségszerűen párhuzamos joghatóságot adna bármely bíróságnak, amelynek illetékességi területére árukat szállítottak vagy kellett volna szállítani.
- 38 Másodsorban ami annak eldöntését illeti, hogy az ugyanazon tagállamon belül található több szállítási hely esetén, illetve, ha a kereset valamennyi szállításra kiterjed, a felperes a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdése alapján bármely szállítási hely szerinti bíróság előtt indíthat-e keresetet az alperes ellen, ki kell emelni, hogy a szerződésen alapuló valamennyi kereseti kérelemről egyetlen bíróságnak kell joghatósággal rendelkeznie, hogy arról határozzon.

- 39 Ezzel kapcsolatban figyelembe kell venni a vizsgált rendelkezés megalkotásának körülményeit. E rendelkezéssel a közösségi jogalkotó célja az volt, hogy valamennyi értékesítési szerződés esetén kifejezetten szakítson a korábbi helyzettel, amelynek értelmében a teljesítés helyét – a keresettel érintett bíróságra vonatkozóan a nemzetközi magánjog alapján – minden egyes vitás kötelezettség esetén konkrétan előírtak. A szerződéses kötelezettség teljesítése helyének „teljesítési hely”-ként történő önálló meghatározásával a közösségi jogalkotó valamennyi szerződéses kötelezettséggel kapcsolatos jogvita vonatkozásában a joghatóságot a teljesítési helyhez kívánta kötni, és a szerződésen alapuló valamennyi keresetre vonatkozóan egységes joghatóságot kívánt meghatározni.
- 40 E tekintetben figyelembe kell venni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdésében foglalt különleges joghatóság indoka – az eljárás hatékony lebonyolítása érdekében – a főszabály szerint a szerződés és az azzal kapcsolatban eljáró bíróság között fennálló különösen szoros kapcsolóelv. Mind-ebből következően a több szállítási helyre szállított áruk esetén a vizsgált rendelkezés alkalmazása tekintetében a teljesítés helye főszabály szerint az a hely, amely a lehető legszorosabb kapcsolóelvet jelenti a szerződés és az illetékes bíróság között. Ebben az esetben a lehető legszorosabb kapcsolatot főszabályként az elsődleges szállítási hely jelenti, amelyet gazdasági szempontok alapján kell meghatározni.
- 41 E tekintetben az elé beterjesztett bizonyítékok alapján az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata joghatóságának meghatározása.
- 42 Amennyiben nem lehetséges az elsődleges szállítási hely meghatározása, valamennyi szállítási hely megfelel a jogvita tárgyával fennálló közeli kapcsolat követelményének, következésképpen a joghatóság szempontjából jelentős kapcsolatnak minősül. Ebben az esetben a felperes a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdése alapján bármely szállítási hely szerinti bíróság előtt keresetet indíthat az alperes ellen.

- 43 A felperes részére elismert ezen választási lehetőség alapján egyúttal könnyedén be tudja azonosítani, hogy mely bírósághoz fordulhat, illetve az alperes ésszerűen számíthat arra, mely bíróság előtt perelhető.
- 44 E megállapítást az sem vonja kétségbe, hogy az alperes nem tudhatja egészen pontosan, hogy e tagállamnak konkrétan mely bírósága előtt perelhető, mivel – ugyanazon tagállamon belül több teljesítési hely esetén – a vizsgált rendelkezés alkalmazásával e tagállamnak csak azon bíróságai előtt perelhető, amelyek területére szállítás történt –, és ez az alperesnek kellő védelmet biztosít.
- 45 A fenti megállapítások összességére tekintettel a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első francia-bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés alkalmazandó az ugyanazon tagállamon belüli több szállítási hely esetén. Ilyen esetben az ingó dolgok értékesítésére irányuló szerződés alapján indított valamennyi eljárás vonatkozásában az a bíróság rendelkezik joghatósággal, amelynek területén található a – gazdasági szempontok szerint meghatározandó – elsődleges szállítás helye. Az elsődleges szállítás helye meghatározásához szükséges tényezők hiányában a felperes választása szerint a szállítási hely szerinti bármely bíróság előtt perelheti az alperest.

A költségekről

- 46 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első franciabekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés alkalmazandó az ugyanazon tagállamon belüli több szállítási hely esetén. Ilyen esetben az ingó dolgok értékesítésére irányuló szerződés alapján indított valamennyi eljárás vonatkozásában az a bíróság rendelkezik joghatósággal, amelynek területén található a – gazdasági szempontok szerint meghatározandó – elsődleges szállítás helye. Az elsődleges szállítás helye meghatározásához szükséges tényezők hiányában a felperes választása szerint a szállítási hely szerinti bármely bíróság előtt perelheti az alperest.

Aláírások